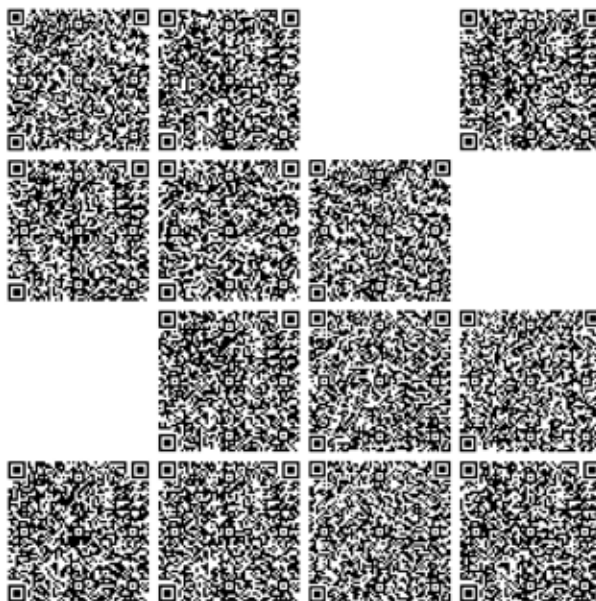

Per a més informació podeu
consultar el següents enllaços

3 de juliol de 2020
16 d'agost de 2020

Horari
Dimarts a divendres
de 9 a 14 i de 17 a 20 h
Dissabte de 10 a 13 i
de 17 a 20 h
Diumenge de 10.30 a 13.30 h
Dilluns tancat

Ajuntament
de Benicarló

MUCBE
Museu de la Ciutat de Benicarló

MUCBE
Carrer de la Pau, 2
12580 Benicarló
Tel./Fax 964 460 448
correu.mucbe@ajuntamentdebenicarlo.org
www.ajuntamentdebenicarlo.org

www.impressiones.es 964 62 65 74

EXPOSICIÓ

Geografies del terror: “Ley de Fugas” als Ports Maestrat

LLUIS IBÁÑEZ MELIÀ

Geografies del terror: “Ley de Fugas” als Ports Maestrat

El concepte romàntic de paisatge, ple de connotacions sublimes o pintoresques, en els darrers anys ha evolucionat en els darrers anys a causa d'una relectura més integradora del concepte de geografia on els diferents actors involucrats, geògrafs, historiadors, filòsofs, arquitectes, urbanistes, ... han anat indagant sobre aquest “construït” (el paisatge) amb una mirada àmplia i buida de prejudicis, de manera que actualment podem encabir dins d'aquest concepte tota una sèrie d'elements que d'alguna manera interaccionen amb el territori, el transformen, o simplement afecten la nostra manera de veure'l, sentir-lo o experimentar-lo. Evidentment, els artistes contemporanis han participat d'aquesta reflexió assimilant-la a la seua obra, formulant, per exemple, una reinvençió fotogràfica del paisatge. Val a dir que paral·lelament, el món de l'art també ha reformulat dins d'aquestes practiques l'ús i la creació de l'arxiu, com a corpus físic i conceptual.

Una d'aquestes mirades aniria dirigida als fets històrics que han ocorregut en el territori i que de manera visible o no, l'han transformat ja siga des d'un punt de vista ontològic o morfològic.

Amb aquesta exposició s'ha volgut visibilitzar uns fets dels quals hi hagué interès o temor en que no en quedés cap constància i que, com si fos una excavació arqueològica, s'han hagut de treure a la llum mitjançant els rastreg dels arxius. Estem parlant de llocs anònims, sense indicis ni evidències i per on hem passat moltes vegades sense ser conscients de les veritables tragèdies que allí hi succeïren.

La presència de la guerrilla antifranquista, els “Maquis”, entre els anys 1944 i 1952 a les comarques dels Ports i el Maestrat, i la col·laboració, no sempre voluntària, de la població disseminada (els masovers) va fer que s'implementés per part de la Guàrdia Civil tota una sèrie de mecanismes repressius sobre la població i que podríem resumir en l'obligació d'abandonar els masos, detencions, interrogatoris violents, tortures, empresonaments o fins i tot la mort. Aquesta repressió anava encaminada a crear un clima de terror entre els habitants dels masos amb la finalitat d'acabar amb el suport que s'oferia als guerrillers.

Precisament l'objecte d'aquesta exposició és visibilitzar les vint-i-cinc morts

a conseqüència de l'aplicació de la “ley de fugas”.

Aquestes tres paraules, “ley de fugas” (pràctica recuperada de les guerres colonials i dels conflictes obrers de principis del segle XX), són tan explícites que no necessiten aclariments. El paradigma, extret dels mateixos informes de la Guardia Civil, seria el següent: durant el trasllat, sovint de nit o a l'alba, de detinguts (acusats de col·laboració amb els maquis, en molts dels casos forçada i que no passava de subministrar-los roba o menjar), aquests demanaven de fer les seues necessitats, cosa que se'ls permetia. De sobte començaven a córrer sense fer cas del “Alto a la Guardia Civil”, per la qual cosa se'ls disparava, i acabaven sempre tots morts.

L'exposició està constituïda per quatre blocs que dialoguen entre ells, representatius dels elements protagonistes: el lloc dels fets (el paisatge), les víctimes (representades pels certificats de defunció), l'estament judicial-militar (representat per les fitxes sumariales que a molts d'ells se'ls va obrir posteriorment a la seua mort) i, finalment, els executors, (representats pels extractes literals dels informes que va fer la Guàrdia Civil).

Complementàriament uns codis QR ens dirigeixen a una pàgina on hi ha una explicació detallada de cadascun

dels casos, amb textos, fotografies i documents.

Val a dir que tots els llocs foren visitats i fotografiats, entre d'altres, el dia de l'aniversari dels fets. Això es va fer per la càrrega simbòlica que en la nostra cultura té el concepte d'aniversari, lligat al record i la negació de l'oblit.

Finalment, afegir que el cas amb més víctimes succeí dins del terme de Benicarló. Els sis cadàvers foren soterrats en una fossa comuna, localitzada al cementeri municipal, sense cap cerimònia religiosa ni cap constància documental en els registres municipals. Allí reposen a l'espera de ser exhumats i enterrats dignament algun dia a prop de les seues famílies.

Benicarló, Juliol de 2020.

Lluís Ibáñez Melià
www.lluisibanez.com

Els documents mostrats han estat extrets dels següents arxius: Archivo Intermedio Militar Centro (AIMC) de València, “Fichero 2a-9ª”. Archivo General Histórico de Defensa (AGHC) de Madrid, diversos sumaris. Arxiu dels Registres Civils dels municipis dels Ports i Maestrat, “Libro de Defunciones”. Arxiu Històric de la Província de Castelló, “Caixa 11245”. Archivo Histórico del Partido Comunista de España (AHPCE), diverses carpetes, caixes, jaquets i la revista Mundo Obrero.